

Tšuktši / Chukchi / Лыгъоравэтлъэн йилыйил Lygòrawetlèn jilyjil

latinisatsioon / romanization: KNAB 1994-07-16

1	А а	a	13	Ѓ ѓ	q	25	Х х	h
2	Б б*	b	14	Ј ј ⁶	l	26	Ц ц*	c
3	В в	w	15	М м	m	27	Ч ч	č
4	Г г	g	16	Н н	n	28	Ш ш*	š
5	Д д*	d	17	Ѕ ѕ	ŋ	29	Щ щ*	šč
6	Е е	je,é ¹ ,e ²	18	О о	o	30	Ъ ъ	˘, ⁴
7	Ё ё	jo,o ³	19	П п	p	31	Ы ы	y
8	Ж ж*	ž	20	Р р	r	32	Ь ь	˙, ⁵
9	З з*	z	21	С с	s	33	Э э	e
10	И и	i	22	Т т	t	34	Ю ю	ju,u ³
11	Й й	j	23	У у	u	35	Я я	ja,a ³
12	К к	k	24	Ф ф*	f	36	'	˘ (˘)

¹ Vene või rahvusvahelistes sõnades *je* asemel.

² Ј, ч järel.

³ Ј järel.

⁴ Kaashääliku (v.a Ј, ч) ja a, и, о, у, ы, э vahel (pannakse järgneva täishääliku peale, nt à).

⁵ Ј, ч ja a, и, о, у, ы, э vahel (pannakse järgneva täishääliku peale, nt à).

⁶ Kuni 1980.-date lõpuni lihtsalt л.

* Ei esine tšuktši omasõnades.

¹ In Russian or international loans instead of *je*.

² After Ј, ч.

³ After Ј.

⁴ Between a consonant (excl. Ј, ч) and a, и, о, у, ы, э (written above the following vowel, e.g. à).

⁵ Between Ј, ч and a, и, о, у, ы, э (written above the following vowel, e.g. à).

⁶ Until the end of the 1980's simply л.

* Does not occur in genuine Chukchi words.

Märkusi

1. Transliteratiivsuse tagamiseks: Ја = *l_a*, Јо = *l_o*, Ју = *l_u*, Јэ = *l_e*, чэ = *č_e*.

2. [ʔ]-d märkiv ˘ on latinisatsioonis kasutusel täishääliku järel või sõna alguses, muudel juhtudel asendab seda graavis järgneva täishäälikutähe peal.

3. Eristatakse tugevaid täishäälikuid *a, e, o* ja nõrku täishäälikuid *e, i, u*; ühes sõnas esinevad ainult emmad-kummad.

4. Eraldusmärk kaashääliku ja e, ё, ю, я vahel on ь (Ј, ч puhul) või ˘ (muul juhul).

Notes

1. To ensure revertibility: Ја = *l_a*, Јо = *l_o*, Ју = *l_u*, Јэ = *l_e*, чэ = *č_e*.

2. ˘ denoting [ʔ] is used in romanization only after a vowel or word-initially, in other cases it is transformed into a grave accent above the next vowel character.

3. There is a distinction of strong vowels *a, e, o* and weak vowels *e, i, u*; in one word only vowels of one series are used.

4. A separating character is used between a consonant and the following e, ё, ю, я: by Ј, ч it is ь, in all other cases it is ˘.

5. Rõhk on tavaliselt liite-eelsel või lihttüve eelviimasel silbil.

5. The stress is mostly on a pre-suffix syllable or in the case of a root word on the last but one syllable.

Hääldus

g [ɣ]; l [l^h]; y [ə]; ‘ (‘) [ʔ]

Pronunciation

Ladina tähestik 1931–1937

A a		F f
Ā ā		G g
B b		H h
C c	= č	I i
D d		Ī ī
E e		J j
Ē ē		K k
Ə ə	= e	L l
Ĕ ĕ		M m

Roman alphabet 1931–1937

N n	U u	
Ŋ ŋ	Ū ū	
O o	V v	(= w)
Ō ō	W w	
P p	Z z	
Q q	Ь ь	= y
R r		
S s		
T t		

Märkus. Pikkuskriipsudega vokaalimärke eriti ei kasutatud.

Note. Vowel letters with macrons were not much used.

Allikad

Sources

М. И. Исаев. *Языковое строительство в СССР. (Процессы создания письменностей народов СССР.)* «Наука», Москва 1979, с. 317.